

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 1320/01
Zo dňa: 04.05.2015

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 16
Počet príloh: 0

Z Á Z N A M

o výsledku kontroly

Plnenie úloh Slovenskej republiky pri zabezpečovaní úspor energií

Pôdohospodárska platobná agentúra

Bratislava august 2015

Zhrnutie

Kontrola na Pôdohospodárskej platobnej agentúre bola vykonaná ako súčasť kontrolnej akcie „Plnenie úloh Slovenskej republiky pri zabezpečovaní úspor energií“, ktorá prebehla paralelne na 6 subjektoch verejnej správy. Kontrola bola vykonaná na základe Strategického plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na roky 2015 - 2017, v rámci nosnej témy – Environmentálna udržateľnosť.

Predmetom kontroly na Pôdohospodárskej platobnej agentúre bol postup a dodržiavanie podmienok pri poskytovaní finančných prostriedkov na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie, konkrétne bioplynových staníc. Investičné dotácie na bioplynové stanice boli poskytované formou nenávratného finančného príspevku ako refundácia stanovenej časti preukázaných nákladov z fondov Európskej únie v rámci opatrenia 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam z Programu rozvoja vidieka SR 2007 - 2013 prostredníctvom 2 výziev na prijímanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok, výzvy číslo 2008/PRV/08 a výzvy číslo 2010/PRV/16.

Pôdohospodárska platobná agentúra zabezpečuje administratívne činnosti súvisiace s finančnými prostriedkami z fondov EÚ ako posudzovanie žiadostí, kontrola dodržiavania podmienok zo strany žiadateľov, vyplácanie finančných príspevkov žiadateľom.

Uvedené procesy boli v celom rozsahu preverené na jednom vybranom projekte z výzvy číslo 2010/PRV/16. Proces kontroly na mieste, ktorým sa overuje dodržiavanie podmienok zo strany žiadateľa na mieste realizácie projektu pred vyplatením finančného príspevku bol preverený aj na ďalších dvoch vybraných projektoch. Kontrola bola vykonaná dokladovou formou ex post preverením dokumentácie k vybraným žiadostiam o nenávratný finančný príspevok. Cieľom kontroly bolo preveriť či Pôdohospodárska platobná agentúra pri poskytovaní nenávratného finančného príspevku postupovala v súlade s podmienkami stanovenými výzvou na prijímanie žiadostí číslo 2010/PRV/16, príručkou žiadateľa a internými smernicami pre spracovanie žiadostí, vyhodnocovanie projektov a výkon kontroly na mieste.

Kontrolou bol na jednom vybranom projekte bioplynovej stanice preverený postup Pôdohospodárskej platobnej agentúry pri prijatí a spracovaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok, vrátane jej vyhodnotenia a uzatvorenia zmluvy o poskytnutí príspevku so žiadateľom. Následne bol preverený aj postup pri spracovaní, overovaní a autorizácii platby nenávratného finančného príspevku. Predmetom kontroly bol aj postup pri výkone kontroly na mieste, ktorý bol preverený na 3 projektoch.

Kontrolou predloženej dokumentácie vybraných projektov bioplynových staníc neboli zistené porušenia stanovených podmienok poskytovania nenávratného finančného príspevku. Postup Pôdohospodárskej platobnej agentúry pri poskytovaní nenávratného finančného príspevku bol v prípade preverovaných projektov v súlade s výzvou na prijímanie žiadostí číslo 2010/PRV/16, príručkou žiadateľa a internými smernicami pre spracovanie žiadostí, vyhodnocovanie projektov a výkon kontroly na mieste.

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 1320/01 zo 04.05.2015 vykonali:

Ing. Tibor Škula, vedúci kontrolnej skupiny
Ing. Marcel Kleščinský, člen kontrolnej skupiny

kontrolu Plnenie úloh Slovenskej republiky pri zabezpečovaní úspor energií, ktorej účelom bolo: Posúdiť opodstatnenosť prijatých opatrení v SR pri zabezpečení dlhodobého cieľa do roku 2020 zníženie primárnej spotreby energie o 20%. Na Pôdohospodárskej platobnej agentúre bolo účelom preveriť či pri poskytovaní nenávratného finančného príspevku na bioplynové stanice postupovala v súlade s podmienkami na prijímanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok stanovenými výzvou na prijímanie žiadostí číslo 2010/PRV/16, príručkou žiadateľa a internými smernicami pre spracovanie žiadostí, vyhodnocovanie projektov a výkon kontroly na mieste.

Kontrola bola vykonaná v čase od 06.05.2015 do 07.08.2015 v

Pôdohospodárskej platobnej agentúre, Dobrovičova 12,
815 26 Bratislava - Staré Mesto, IČO 30794323

za kontrolované obdobie: 2012 až 2014 a v prípade vecných súvislostí aj obdobia predchádzajúce a nadväzujúce.

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a so štandardmi, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly (ISSAI 100 – 999) v rámci medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií.

Predmetom kontroly bolo: Plnenie úloh SR pri zabezpečovaní úspor energií vyplývajúcich z medzinárodných dohôd a legislatívy EÚ. Na Pôdohospodárskej platobnej agentúre (ďalej aj „PPA“) bol predmetom postup a dodržiavanie podmienok pri poskytovaní finančných prostriedkov na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie, konkrétne bioplynových staníc.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Postavenie a úlohy PPA pri poskytovaní finančných prostriedkov na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie – bioplynové stanice

V roku 2006 bol uznesením vlády SR č. 29/2006 schválený Návrh energetickej politiky SR ako strategický dokument, ktorý určuje základné ciele a rámce rozvoja energetiky v dlhodobom časovom výhľade do roku 2030. Vychádzal z toho, že zabezpečenie trvalo udržateľného ekonomického rastu je podmienené zabezpečením spoľahlivej dodávky energie pri optimálnych nákladoch a primeranej ochrane životného prostredia. Stal sa východiskom pre návrh koncepčných zámerov rozvoja, ktoré povedú k zabezpečeniu energetickej potreby SR a trvalému znižovaniu energetickej náročnosti. Návrh energetickej politiky SR bol následne v októbri 2014 aktualizovaný uznesením vlády SR č. 548/2014 zo dňa 05.11.2014. Strategický rámec energetickej efektívnosti v podmienkach SR vytvára Koncepcia energetickej efektívnosti SR (prijatá uznesením vlády SR č. 576 zo dňa 04.07.2007), pričom ide o programový dokument SR s výhľadom činností a opatrení do roku 2020.

Z pohľadu celkového podielu na spotrebe energie ako aj jej možných úspor je sektor pôdohospodárstva v zmysle koncepcie energetickej efektívnosti SR považovaný (v porovnaní napr. so sektorom dopravy alebo priemyslu) z objektívnych dôvodov za relatívne málo významný. Pôdohospodárstvo prešlo výraznými zmenami hlavne z hľadiska prechodu od extenzívneho využívania veľkých plôch k intenzívnejšiemu využívaniu menších plôch. Od roku 2000 do roku 2004 sa znížila výmera využívanej poľnohospodárskej pôdy o cca 20 %. Spotreba palív a energie v pôdohospodárstve je od roku 2000 pomerne vyrovnaná a v roku 2005 bola na úrovni 15 735 TJ, čo predstavovalo iba 4 % z celkovej konečnej energetickej spotreby SR. Vzhľadom na objem spotreby palív a energie, ako aj podielu na celkovej spotrebe je potenciál úspor v sektore pôdohospodárstva pomerne limitovaný.

V zmysle koncepcie energetickej efektívnosti SR je jednou z priorit aj využívanie obnoviteľných zdrojov energie (ďalej aj „OZE“). Využívanie OZE predovšetkým s predpovedateľnou výrobou, okrem environmentálneho prínosu, zvyšuje aj sebestačnosť a tým aj energetickú bezpečnosť. Najväčší energetický potenciál z OZE na Slovensku má biomasa s teoretickým potenciálom 120 PJ (petajoule). Biomasa predstavuje aj dôležitý potenciál pre rozvoj regionálnej a lokálnej ekonomiky.

V zmysle koncepcie energetickej efektívnosti SR má SR povinnosť zvýšiť využívanie OZE v pomere ku hrubej konečnej energetickej spotrebe zo 6,7 % v roku 2005 na 14 % v roku 2020. Očakávaná celková spotreba OZE, ktorá sa má dosiahnuť v roku 2020, je približne 80 PJ. Pre rok 2012 bola spotreba OZE na úrovni 50 PJ, čo predstavuje 11 % z hrubej konečnej energetickej spotreby.

Cieľ dosiahnuť využívanie OZE v pomere ku hrubej konečnej energetickej spotrebe na úrovni 14 % v roku 2020 bol implementovaný aj v Národnom akčnom pláne pre energiu z obnoviteľných zdrojov energie, ktorý vláda SR schválila dňa 06.10.2010 uznesením vlády SR č. 677/2010. Tento dokument predpokladá dosiahnuť 15,3 % využitie OZE v pomere ku hrubej konečnej energetickej spotrebe v roku 2020. Konkrétne pre výrobu elektrickej energie Akčný plán pre OZE predpokladá, že podiel spotreby elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie vzrastie z 19 % v roku 2010 na 24 % v roku 2020. Zákomom č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa do určitej miery vytvorilo stabilné podnikateľské prostredie s dlhodobou garanciou výkupných cien pri výrobe elektriny z OZE.

Kontrola bola zameraná na postup Pôdohospodárskej platobnej agentúry a dodržiavanie podmienok pri poskytovaní finančných prostriedkov na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie, konkrétne bioplynových staníc, ktorých prevádzka prispeje k naplneniu vyššie uvedených cieľov SR. Medzi hlavné ciele, ktoré prevádzka bioplynových staníc pomôže naplniť možno uviesť využívanie OZE v pomere ku hrubej konečnej energetickej spotrebe na úrovni 14 % v roku 2020 (v zmysle koncepcie energetickej efektívnosti SR) a dosiahnutie 24 % podielu spotreby elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov na celkovej spotrebe elektrickej energie v roku 2020 (v zmysle Akčného plánu pre OZE). Na podporu výstavby rekonštrukcie a modernizácie výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie – bioplynových staníc boli formou nenávratného finančného príspevku vyčlenené prostriedky z fondov Európskej únie v rámci opatrenia 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam z Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013. Dotácie boli poskytované prostredníctvom Pôdohospodárskej platobnej agentúry, ktorá zabezpečuje administratívne činnosti súvisiace s finančnými prostriedkami z fondov EÚ (napr. vyhlasovanie výziev, posudzovanie žiadostí, kontrola dodržiavania podmienok zo strany žiadateľov, vyplácanie finančných príspevkov žiadateľom).

Pôdohospodárska platobná agentúra bola zriadená zákonom č. 473/2003 Z. z. o Pôdohospodárskej platobnej agentúre, o podpore podnikania v pôdohospodárstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 01.12.2003. S účinnosťou od 01.01.2004 sa stala právnym nástupcom zrušenej Intervenčnej poľnohospodárskej

agentúry SR. PPA je rozpočtovou organizáciou zapojenou finančnými vzťahmi na rozpočet MPRV SR. PPA je právnická osoba, v právnych vzťahoch vystupuje vo svojom mene, sídlom organizácie je Bratislava. Na zabezpečenie výkonu vybraných činností PPA vytvára regionálne pracoviská s vymedzeným rozsahom činnosti s regionálnou pôsobnosťou.

Povinnosti a postavenie PPA ako platobnej jednotky sú definované zákonom č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov.

PPA je akreditovaným orgánom štátnej správy, ktorý zabezpečuje implementáciu Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, Spoločnej politiky Rybného hospodárstva EÚ a administráciu štátnej pomoci SR v oblasti pôdohospodárstva a rozvoja vidieka. PPA zabezpečuje administratívnu činnosť pri poskytovaní podpory v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesnom a rybnom hospodárstve z prostriedkov štátneho rozpočtu podľa osobitných predpisov a pre pôdohospodárstvo, rozvoj vidieka a rybné hospodárstvo podľa osobitných predpisov SR a EÚ. Poskytovaním podpôr podnikateľským subjektom a verejnoprávnym inštitúciám v SR sa PPA podieľa na realizácii Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, ako aj priorit Vlády SR a prispieva k zabezpečeniu konkurencieschopnosti a trvalo udržateľného rozvoja slovenského pôdohospodárstva a vidieka.

Organizačnú štruktúru organizácie upravuje štatút PPA, ktorý schvaľuje minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. Podrobnosti o organizačnej štruktúre upravuje organizačný poriadok PPA.

Opatrenie 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam (kód opatrenia 311) z Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013, z ktorého je financovaná aj výstavba bioplynových staníc je súčasťou prioritnej osy 3: Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva. Samotné opatrenie 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam je zamerané na diverzifikáciu vidieckej ekonomiky a zachovanie a zlepšenie rovnováhy pracovných príležitostí a spoločenských podmienok vidieckeho obyvateľstva. Pracovné príležitosti, mzdy a pracovné podmienky sú v porovnaní s mestskými vo vidieckych oblastiach horšie. Vzniknutá situácia je dôsledkom vidieckej závislosti od nízkych príjmov a upadajúceho agrosektora, pričom nové produktívne investície majú tendenciu plynúť viac do okolia veľkých miest. Je tu reálne nebezpečenstvo, že by mohlo dôjsť k rýchlemu vyľudneniu vidieckych oblastí, ak sa táto situácia nebude riešiť. Znižovanie závislosti vidieckeho obyvateľstva od poľnohospodárskej prvovýroby, rozvoj podnikateľských aktivít na vidieku a vytváranie nových pracovných príležitostí by malo prispieť k vyrovnanému vidieckemu a regionálnemu rozvoju.

Oprávnené činnosti opatrenia 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam, prostredníctvom ktorých sa opatrenie realizuje sú napr.:

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rekreačných a ubytovacích zariadení,
- rekonštrukcia existujúcich poľnohospodárskych objektov (ktoré stratili svoj pôvodný účel) na agroturistické objekty,
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia výrobných a predajných objektov (pri rekonštrukcii a modernizácii vrátane technológií) a nákup strojov, technológií a zariadení pre:
 - doplnkovú výrobu nepoľnohospodárskeho charakteru vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie
 - výrobu a spracovanie tradičných materiálov a výrobkov
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia agroturistických zariadení
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia areálov vytvárajúcich podmienky na rozvoj rekreačných a relaxačných činností.

Medzi oprávnené činnosti opatrenia 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam (ďalej aj „opatrenie 3.1“) teda patrí aj výstavba, rekonštrukcia a modernizácia výrobných objektov pre doplnkovú výrobu nepoľnohospodárskeho charakteru vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie za podmienky, že prevažnú časť vyrobenej energie konečný

prijímateľ nespotrebuje vo vlastnom podniku. Z technologického hľadiska išlo v prípade uvedeného opatrenia o bioplynové stanice.

Na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie (bioplynové stanice) z opatrenia 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam boli vyhlásené dve výzvy na prijímanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej aj NFP). Prvá bola vyhlásená s číslom výzvy 2008/PRV/08 s termínom prijímania žiadostí o NFP od 15.8.2008 do 02.09.2008. Rozpočet NFP v prípade uvedenej výzvy bol stanovený kumulatívne pre výzvu 2008/PRV/08 a výzvu 2008/PRV/07 vo výške 13 160 000 eur. V rámci uvedenej sumy bola teda realizovaná aj výzva 2008/PRV/07, ktorej predmetom nebola výstavba bioplynových staníc. Druhá výzva na činnosť výstavba, rekonštrukcia a modernizácia výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie (bioplynové stanice) v rámci opatrenia 3.1 bola vyhlásená v roku 2010 s číslom výzvy 2010/PRV/16 s termínom prijímania žiadostí od 06.04.2010 do 23.04.2010. V rokoch 2011 - 2014 nebola vyhlásená žiadna výzva na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Vzhľadom na kontrolované obdobie bol podrobnejšie preverený postup PPA pri poskytnutí vybraného finančného príspevku (projektu) na základe druhej výzvy (2010/PRV/16). Uvedená výzva bola zverejnená 23.03.2010. V rámci uvedenej výzvy bol limit finančných prostriedkov NFP stanovený na hodnotu 25 000 000 eur.

Oprávnenými žiadateľmi boli právnické osoby a fyzické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárstva, ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch za posledné uzatvorené účtovné obdobie predstavoval minimálne 30 %.

Pred podaním žiadosti o nenávratný finančný príspevok (ďalej aj „ŽoNFP“) musel žiadateľ podnikat' v poľnohospodárskej prvovýrobe minimálne 12 po sebe nasledujúcich mesiacov. Príjem ŽoNFP bol výzvou stanovený osobne v čase od 8.00 hod. do 15.00 hod. (v piatok od 8.00 hod do 12.00 hod.) na regionálnom pracovisku príslušného kraja. Žiadateľ bol ku dňu podania ŽoNFP povinný predložiť ako povinné prílohy projektu formulár ŽoNFP a podnikateľský plán (obe prílohy v tlačenej forme aj na dátovom nosiči).

Žiadateľ bol povinný splniť všetky podmienky ustanovené v príslušnej verzii Príručky pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 (ďalej len „príručka pre žiadateľa“) a pri vypracovaní a podávaní ŽoNFP, ako aj pri jej realizácii postupovať v súlade s jej ustanoveniami. Príručka pre žiadateľa stanovila okrem iného: oprávnené činnosti, kritériá spôsobilosti, bodovacie kritériá, kritériá pre uznateľnosť výdavkov spôsob financovania, neoprávnené projekty a dôvody vyradenia ŽoNFP.

Preverovaný postup PPA pri poskytovaní NFP bol upravený internými smernicami. Prijímanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok, ich spracovanie vrátane hodnotenia, výber žiadostí, schválenie žiadostí a uzatvorenie zmluvy upravovala príslušná verzia Manuálu oddelenia vyhodnocovania projektov odboru hodnotenia projektov sekcie projektových podpôr Pôdohospodárskej platobnej agentúry pre Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013.

Postup spracovania žiadostí o platbu (ďalej len „ŽoP“) od prijatia, resp. registrácie ŽoP, vrátane administratívnej kontroly, overovania oprávnenosti výdavkov a autorizácie platby upravovala príslušná verzia Manuálu sekcie projektových podpôr a štátnej pomoci odboru autorizácie podpôr PPA pre program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013.

Výkon kontroly na mieste, ktorým sa zabezpečí získanie uistenia o tom, že prijímateľ dodržiava podmienky zmluvy o NFP, ktoré je potrebné overiť na mieste realizácie projektu (nie je možné ich overiť v procese administratívnej kontroly) bol upravený príslušnou verzou Manuálu sekcie kontroly odboru kontroly projektových podpôr PPA pre Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013.

Kontrolou bol na vybranom projekte preverený postup PPA pri prijatí spracovaní vrátane vyhodnotenia a uzatvorenia zmluvy ako aj postup pri spracovaní, overovaní a autorizácii platby nenávratného finančného príspevku. Následne bol predmetom kontroly aj systém výkonu kontrol na mieste pri vybraných (3) projektoch realizovaných v rámci preverovanej výzvy.

2. Postup PPA a dodržiavanie stanovených podmienok pri poskytovaní finančných prostriedkov na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie – bioplynové stanice

Kontrolná skupina NKÚ SR preverila dodržiavanie postupu PPA pri poskytnutí NFP na projekte bioplynovej stanice Boľkovce, kód projektu 31EZV1001635 (ďalej len „BPS Boľkovce“) z výzvy 2010/PRV/16.

Podmienky poskytovania NFP pri uvedenej ŽoNFP boli podrobnejšie upravené príručkou pre žiadateľa, v zmysle Dodatku č. 1, ktorým došlo k zadaniu podmienok opatrenia č. 3.1, ktorého cieľom bola diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym aktivitám, rozvoj nepoľnohospodárskych aktivít a zvyšovanie vidieckej zamestnanosti (vrátane bioplynových staníc). Dodatok č. 1 presne špecifikoval o. i. rozsah a činnosti, kritéria spôsobilosti, kritéria pre uznateľnosť výdavkov (oprávnené a neoprávnené výdavky), bodovacie kritériá, proces vyhodnocovania projektov tak aby mohli byť financované z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 (ďalej aj „PRV“).

2.1.1 Proces prijímania žiadosti o nenávratný finančný príspevok

V čase prijímania žiadosti o NFP v zmysle opatrenia 3.1 mala PPA v platnosti od 10.09.2009 „Manuál oddelenia vyhodnocovania projektov, oddelenia zmluvných vzťahov odboru hodnotenia projektov sekcie projektových podpôr a regionálnych pracovísk Pôdohospodárskej platobnej agentúry pre program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013“ verziu č. 8, (ďalej len „Manuál OHP - 8“). Pri tvorbe Manuálu OHP – 8 sa vychádzalo z Programu rozvoja vidieka SR pre programovacie obdobie 2007 – 2013, ktorý bol schválený Európskou komisiou dňa 20.11.2007. V zmysle Manuálu OHP – 8 oddelenie vyhodnocovania projektov (ďalej aj „OVP“) a regionálne pracoviská PPA (ďalej len „RP“) vykonávali nasledujúce úlohy:

- kontrolovali Žiadosti o nenávratný finančný príspevok pred ich schválením,
- vyberali projekty na základe bodovacích kritérií a hodnotenia komisie,
- určovali zmluvné podmienky medzi PPA a žiadateľom,
- riešili záložné právo v prospech PPA, prevod záväzkov a usporiadanie zmluvných vzťahov, porušenie zmluvy zo strany prijímateľa.

Manuál OHP – 8 popisoval pracovné postupy počnúc prijímaním žiadostí, spracovaním žiadostí vrátane hodnotenia, výberu, schválenia žiadostí a uzatvorenia zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku medzi PPA a žiadateľom.

Dňa 23.04.2010 bola RP Zvolen prijatá resp. prevzatá žiadosť o NFP „BPS Boľkovce“ (ďalej aj „žiadosť“). Hlavným cieľom predkladaného projektu bola diverzifikácia činnosti žiadateľa smerom k produkcii bioplynu za účelom výroby elektrickej energie. Žiadateľ bol zapísaný do Obchodného registra Okresného súdu v Banskej Bystrici dňa 02.05.2000. Družstvo žiadateľa hospodári v katastrach obcí Boľkovce, Lučenec, Opatová, Holiša, Nitra nad Ipľom, Pinciná zaradených medzi znevýhodnené oblasti. Hlavný dôraz kladie na živočíšnu produkciu a na dvoch samostatných farmách chová spolu 12 000 kusov ošípaných.

Formálnou administratívnou kontrolou RP Zvolen bola preverená kompletnosť údajov formulára žiadosti o NFP, najmä podpisový záznam žiadateľa (štatutárneho zástupcu), čestné vyhlásenie overené notárom a povinné prílohy, ktoré pri preberaní neboli predmetom skúmania len prevzatia.

Po zaregistrovaní žiadosti do informačného systému bolo dňa 07.05.2010 zaslané RP Zvolen potvrdenie o registrácii žiadosti o nenávratný finančný príspevok odvolávajúc sa na výzvu

č. 2010/PRV/16 zo dňa 10.03.2010. Dátum výzvy v potvrdení o registrácii žiadosti bol uvedený nesprávne, výzva č. 2010/PRV/16 bola v skutočnosti zo dňa 19.03.2010.

S účinnosťou od 30.03.2011 došlo k zmene „Manuálu oddelenia vyhodnocovania projektov, oddelenia zmluvných vzťahov odboru hodnotenia projektov sekcie projektových podpôr a regionálnych pracovísk Pôdohospodárskej platobnej agentúry pre program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013“ verzia 8 na „Manuál oddelenia vyhodnocovania projektov, oddelenia zmluvných vzťahov odboru hodnotenia projektov sekcie projektových podpôr a štátnej pomoci Pôdohospodárskej platobnej agentúry pre program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013“ verzia 10 (ďalej len „Manuál OHP - 10“).

Dňa 13.01.2012 RP Zvolen zaslalo žiadateľovi „Výzvu na doplnenie žiadosti o nenávratný finančný príspevok“ – ostatné náležitosti žiadosti v zmysle prílohy projektu, konkrétne riadnu účtovnú závierku a daňové priznanie doplnené za roky 2008, 2009 a 2010.

Kontrolou NKÚ SR boli preverené aj ďalšie doklady, ktoré mal prijímateľ povinnosť predložiť v zmysle povinných príloh k žiadosti o NFP, nedostatky zistené neboli.

Kontrolou kontrolného listu RP Zvolen pre opatrenie 3.1, ktorý tvoril prílohu č. 18 k Manuálu OHP - 10 zo dňa 30.01.2012 vyhodnocovateľ RP Zvolen preukázal plnenie resp. splnenie jednotlivých úloh žiadateľa v procese schvaľovania žiadosti a následne vypracoval návrh o schválení žiadosti a návrh zmluvy, ktorý elektronicky zaslal vyhodnocovateľovi OVP. Kontrolná skupina NKÚ SR konštatuje, že vyhodnocovateľ RP Zvolen v rámci jednotlivých úloh vyplývajúcich z kontrolného listu preukázal oprávnenosť žiadateľa v súlade s Manuálom OHP - 10.

Po obdržaní spisu žiadateľa OVP bolo vykonané ďalšie preverovanie žiadosti najmä kompletnosť údajov žiadosti po obsahovej stránke, vyplnenie povinných údajov vo formulári žiadosti, predpísané prílohy k žiadosti a správnosť vyplnenej tabuľkovej časti projektu. Následne OVP vykonal kontrolu oprávnenosti žiadateľa podľa dodatku č. 1 príručky pre žiadateľa a oprávnenosť výdavkov uvedených v tabuľkovej časti projektu. OVP preveril návrh rozhodnutia o schválení žiadosti a návrh, zmluvy vypracovaný vyhodnocovateľom RP so záverom, že žiadosť bola spôsobilá k schváleniu a k vypracovaniu návrhu zmluvy a návrh rozhodnutia o schválení žiadosti a návrh zmluvy vypracovaný vyhodnocovateľom RP bol správny.

Kontrolná skupina NKÚ SR konštatuje, že procesy prijímania žiadosti, vyhodnotenia žiadosti a schválenia žiadosti o NFP vykonané RP Zvolen a OVP prebehli v súlade s Manuálom OHP – 10, zistený nedostatok mal len formálny charakter bez vplyvu na výsledok procesu schválenia žiadosti o NFP.

Dňa 03.02.2012 bolo žiadateľovi zaslané Rozhodnutie o schválení žiadosti o nenávratný finančný príspevok v maximálnej výške 1 500 000 eur bez DPH a následne došlo k podpisu zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku.

Zmluva o NFP

Na základe Rozhodnutia o schválení žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku bola dňa 06.02.2012 podpísaná Zmluva o poskytnutí NFP č. ZV01635 (ďalej len „Zmluva o NFP“).

Predmetom Zmluvy o NFP bola úprava zmluvných podmienok, práv a povinností zmluvných strán pri poskytnutí nenávratného finančného príspevku zo strany PPA konečnému prijímateľovi za účelom spolufinancovania skutočne vynaložených oprávnených výdavkov na realizáciu schváleného projektu v zmysle Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013.

Predmetom projektu bolo:

- obstaranie hnutelných vecí konečným prijímateľom a iné oprávnené činnosti v rozsahu tabuľky č. 14 ako prílohy k ŽoNFP – Oprávnené výdavky projektu, ktoré tvorili ako príloha č. 1 neoddeliteľnú súčasť Zmluvy o NFP.

- výstavba nehnuteľných vecí (Bioplynová stanica 1 MW na HD v obci Boľkovce) konečným prijímateľom v rozsahu tabuľky č. 14 ako prílohy k ŽoNFP – Oprávnené výdavky projektu, ktoré tvorili ako príloha č. 1 neoddeliteľnú súčasť Zmluvy o NFP.

Termín riadneho ukončenia realizácie predmetu projektu bol stanovený najneskôr do 3 rokov od dátumu podpísania Zmluvy o NFP. Dňom ukončenia realizácie sa považoval deň podania poslednej žiadosti o platbu (do 06.02.2015).

PPA sa Zmluvou o NFP zaviazala poskytnúť BPS Boľkovce nenávratný finančný príspevok v sume 1 500 000,- eur bez DPH, čo predstavovalo 50 % z celkových oprávnených výdavkov na realizáciu predmetu projektu. Konečný prijímateľ bol oprávnený predkladať jednu žiadosť o platbu za kalendárny rok. NFP bol poskytovaný systémom refundácie výdavkov – bezhotovostne najskôr z vlastných zdrojov a tie boli následne refundované v pomernej výške.

Povinnosti konečného prijímateľa – BPS Boľkovce v zmysle Zmluvy o NFP, boli o. i.:

- zabezpečiť hospodárne, efektívne a účinné vynakladanie verejných prostriedkov v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z.,
- počas celej doby platnosti Zmluvy o NFP majetok nadobudnutý, alebo zhodnotený z prostriedkov NFP chrániť pred poškodením, stratou, odcudzením, zneužitím alebo zmenšením,
- zabezpečiť poistenie tohto majetku,
- zriadiť záložné právo v prospech PPA,
- zabezpečiť, že spolufinancovaná investičnú operáciu sa bude využívať a neprejde podstatnou zmenou,
- informačné a propagačné činnosti na webovom sídle PPA,
- uvádzať platné, úplné a pravdivé informácie,
- v lehote do 3 pracovných dní od vzniku predmetnej skutočnosti písomne (s preukázateľným doručením)
- informovať PPA o zmenách identifikačných údajov konečného prijímateľa,
- správnom, súdnom, exekučnom konaní alebo inom konaní, ktoré súviseli s predmetom plnenia Zmluvy o NFP,
- vyhlásení konkurzu, alebo začatí reštrukturalizačného konania.
- v lehote do 15 pracovných dní od vzniku predmetnej skutočnosti písomne (s preukázateľným doručením) informovať PPA o všetkých ďalších skutočnostiach, ktoré mohli mať vplyv na riadne plnenie Zmluvy o NFP,
- umožniť výkon kontroly zo strany oprávnených kontrolných zamestnancov v zmysle príslušných predpisov EÚ a predpisov SR,
- nepreviesť podnik, alebo časť podniku na inú osobu bez predchádzajúceho písomného súhlasu PPA.

Rozpis oprávnených výdavkov (Príloha č. 1 Zmluvy o NFP):

- SO 01 Homogenizácia s odkvapovou plochou
- SO 02 Fermentory so základom strojovne
- SO 03 Základ dohnivacej nádrže
- SO 04 Základ skladovacích nádrží
- SO 05 Základy a základové pätky
- SO 06 Prívod technologickej vody, kanalizácia
- SO 07 Komunikácia a spevnené plochy, terénne úpravy a oplotenie
- SO 08 Silážny žľab otvorený
- SO 09 Silážny žľab zastrešený
- PS 01 Vybavenie homogenizácie
- PS 02 Fermentory I. a II. stupňa vrátane strojovne

- PS 03 Dohnívacia nádrž
- PS 04 Skladovacie nádrže
- PS 05 Strojovňa plynu vrátane kontajnera
- PS 06 Strojovňa tepla
- PS 07 Kongeneračné jednotky v kontajnery
- PS 08 Horák zostatkového plynu
- PS 09 Vonkajšie potrubné rozvody vrátane stĺpov
- PS 10 separácia vrátane ocelevej konštrukcie
- PS 11 Elektro-silnoprúd

Suma oprávnených výdavkov bola Zmluvou o NFP stanovená v celkovej sume 3 000 000 eur.

Špecifickou povinnosťou konečného prijímateľa bolo u projektu bioplynovej stanice zameranej výhradne na vlastné produkty alebo podiel vlastných vstupných surovín viac ako 70 % preukázať plnenie tohto kritéria počas doby trvania Zmluvy o NFP (5 rokov od popisu Zmluvy o NFP).

Ďalšou špecifickou podmienkou využitia obnoviteľných zdrojov energie konečného prijímateľa bola povinnosť prevažnú časť výrobnéj energie predať (vo vlastnom podniku mohol spotrebovať menej než 50 % vyrobenej energie). Túto povinnosť mal konečný prijímateľ preukázať v žiadosti o platbu po začatí prevádzky.

Kontrolnej skupine NKÚ SR bol predložený prehľad o výrobe elektrickej energie za rok 2011. Z uvedeného prehľadu bolo zrejmé, že prijímateľ distribuoval viac ako 50% vyrobenej elektrickej energie, čím splnil špecifickú podmienku v zmysle zmluvy o NFP. Kontrolou plnenia povinnosti PPA vyplývajúcich zo Zmluvy o NFP neboli kontrolnou skupinou NKÚ SR zistené nedostatky.

Zánik záväzkov zo Zmluvy o NFP bol stanovený do 5 rokov od dátumu jej podpisu. Vzhľadom k tomu, že termín riadneho ukončenia realizácie projektu bol stanovený do 3 rokov od dátumu podpisu Zmluvy o NFP podmienka udržateľnosti 5 rokov tak v praxi predstavovala len 2 ročnú lehotu od spustenia riadnej prevádzky projektu a vyplatenia poslednej ŽoP. V ďalšom programovom období - PRV SR 2014 - 2020 je nariadením Komisie (ES) č. 1303/2013 v čl. 71 uvedená podmienka 5 ročnej udržateľnosti už zmenená na päť rokov od záverečnej platby poskytnutej prijímateľovi.

2.1.2 Proces autorizácie žiadosti o platbu

Po procese prijatia žiadosti o NFP a podpise Zmluvy o NFP nasledoval proces autorizácie žiadosti o platbu. V čase administratívnej kontroly žiadosti o platbu mala PPA v platnosti od 01.01.2012 „Manuál sekcie projektových podpôr a štátnej pomoci odboru autorizácie podpôr Pôdohospodárskej platobnej agentúry pre program rozvoj vidieka SR 2007 – 2013“, verziu VII. (ďalej len „Manuál OAP – VII“).

Účelom manuálu bolo zabezpečenie podmienok na úplné, presné a včasné skontrolovanie podkladov k platbe od konečného prijímateľa. Manuál obsahoval postupy spracovania žiadostí o platbu od ich prijatia, resp. registrácie, ďalšieho spracovania vrátane administratívnej kontroly, overovania oprávnenosti výdavkov a autorizácie platby.

V zmysle Manuálu OAP – VII každá ŽoP podliehala administratívnej kontrole oprávnených výdavkov. V procese administratívnej kontroly boli vykonané následné postupy resp. procesy:

- administratívna kontrola,
- žiadosť o doplnenie,
- požiadavka na vykonanie kontroly.

Kontrola NKÚ SR preverila aj proces administratívnej kontroly žiadosti o platbu č. 1235010026 – projekt BPS Boľkovce. Konečný prijímateľ predložil PPA dňa 15.02.2012 jedinú žiadosť o platbu v celkovej sume 1 499 999,82 eur zaevidovanú v Knihe ŽoP pod č. 1235010026. Neoddeliteľnou súčasťou ŽoP boli povinné prílohy v zmysle zoznamu príloh k opatreniu 3.1. Kontrolou NKÚ SR bolo preverené dodržanie procesu administratívnej kontroly odborom autorizácie podpôr (ďalej aj „OAP“) a jeho súlad s Manuálom OAP – VII. Kontrolou bol preverený formulár ŽoP vrátane čestného vyhlásenia o súlade uvedených údajov formulára ŽoP a Zmluvou o NFP, kompletnosť predložených faktúr, formálne náležitosti predložených účtovných dokumentov taktiež súvis predložených dokumentov s projektom BPS Boľkovce.

Kontrolu zoznamu deklarovaných výdavkov žiadateľa boli preverené nasledovné faktúry (s DPH):

faktúra č. 1001007 v sume 220 811,64 eur,
faktúra č. 1001009 v sume 332 162,32 eur,
faktúra č. 1001011 v sume 1 138 516,08 eur,
faktúra č. 1001014 v sume 844 566,01 eur,
faktúra č. 1001023 v sume 391 857,65 eur,
faktúra č. 1101001 v sume 473 336,30 eur,
faktúra č. 1101005 v sume 61 234,84 eur,
faktúra č. 1001024 v sume 504 387,30 eur (vyúčtovacia faktúra).

Administratívnou kontrolou OAP boli preverené bezhotovostné úhrady hore uvedených faktúr na bankových výpisoch s číslom faktúry, číslom účtu dodávateľa ako aj náležitosti účtovných dokladov.

Kontrolným listom OAP pre administratívnu kontrolu ŽoP č. 1235010026 bolo potvrdené, že ŽoP bola spracovaná resp. podaná na predpísanom formulári, vyplnená v povinných poliach, podpísaná oprávnenou osobou v súlade s Manuálom OAP – VII. Priložená podporná dokumentácia k ŽoP bola kompletná v zmysle zoznamu príloh k ŽoP, predložené faktúry spĺňali príslušné formálne náležitosti. Suma finančných prostriedkov ŽoP na projekt neprevyšovala výšku celkových oprávnených výdavkov zo Zmluvy o NFP.

Kontrolou NKÚ SR bol preverený postup dodržiavania procesu administratívnej kontroly žiadosti o platbu a kontrolný list pre administratívnu kontrolu. Nárokované výdavky boli vydokladované v súlade so schváleným projektom a Zmluvou o NFP v rozsahu tabuľky č. 14, ktorá bola neoddeliteľnou súčasťou prílohy k ŽoNFP. Kontrolná skupina NKÚ SR konštatuje, že proces administratívnej kontroly žiadosti o platbu pre projekt „BPS Boľkovce“ prebehol v súlade s Manuálom OAP – VII, kontrolou neboli zistené nezrovnalosti.

V rámci procesu administratívnej kontroly je po podaní ŽoP, vykonaná kontrola na mieste preverovaného projektu, po ktorej môže byť autorizovaná platba. Postupu kontroly na mieste sa podrobnejšie venuje časť záznamu „2.2 Kontrola na mieste pri vybraných projektoch“.

Po ukončení procesu administratívnej kontroly nasledoval proces autorizácie platby. Dňa 17.04.2012 bolo vypracované vyhlásenie o overení č. 1235010026 v sume 1 499 998,26 eur. Platba bola schválená riaditeľom odboru autorizácie projektov v zmysle čl. 3 ods. 3.2 (3.2.1 – Autorizácia platby) Manuálu OAP – VII.

Následne po autorizácii platby bolo vyhlásenie o overení postúpené na Platobnú sekciu PPA na zaúčtovanie a vyplatenie finančných prostriedkov. Platobná sekcia PPA vyplatila sumu 1 499 998,26 eur konečnému prijímateľovi dňa 20.04.2012 bezhotovostne na konečným prijímateľom stanovený bankový účet v súlade s čl. IV Zmluvy o NFP. Kontrolou NKÚ SR neboli zistené nedostatky postupu PPA pri autorizácii platby a vyplatení NFP.

2.2 Kontrola na mieste pri vybraných projektoch

Podrobné pravidlá pre vykonávanie kontrolných postupov a uplatňovanie sankcií boli stanovené Európskou komisiou v nariadení Komisie (ES) č.1975/2006. V zmysle tohto nariadenia sa kontrolné postupy pre jednotlivé opatrenia PRV SR 2007-2013 delia na administratívne kontroly, kontroly na mieste a kontroly ex post.

Kontrolou na mieste sa overuje dodržiavanie zmluvy o NFP zo strany žiadateľa, ktoré je potrebné overiť na mieste realizácie projektu, pred vyplatením finančného príspevku ako súčasť predbežnej finančnej kontroly. Výkon kontroly na mieste sa na PPA v prípade PRV 2007-2013 (kam patria aj bioplynové stanice) realizoval prostredníctvom odboru kontroly projektových podpôr v zmysle príslušnej verzie Manuálu sekcie kontroly odboru kontroly projektových podpôr PPA pre Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013.

Ciele výkonu kontroly na mieste sú:

- Získanie uistenia o tom, že prijímateľ dodržiava podmienky ŽoNFP, ktoré je potrebné overiť na mieste realizácie projektu (nie je možné ich overiť v procese administratívnej kontroly),
- Získanie uistenia o správnosti, oprávnenosti, hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti použitia finančných prostriedkov overením relevantných účtovných a podporných dokumentov,
- Overenie fyzickej realizácie projektu,
- Overenie splnenia opatrení o informovanosti a publicite,
- Overenie požadovaných údajov potvrdzujúcich neexistenciu neregulárneho dvojitého financovania predmetu projektu.

Na každý projekt je PPA povinná vykonať minimálne jednu kontrolu na mieste. Kontrola na mieste sa vykonáva na základe požiadavky odboru autorizácie platieb po predložení spisu projektu. Kontrola na mieste pozostáva z dokladovej aj fyzickej časti. Dokladovou kontrolou sa overuje, či údaje uvádzané v ŽoP a v povinných prílohách k ŽoP sú v súlade s legislatívou EÚ a SR, a ŽoNFP a príslušným programovým dokumentom (v danom prípade PRV 2007-2013). Fyzickou kontrolou sa overuje či fyzická realizácia projektu je v súlade s údajmi v ŽoP a na účtovných dokladoch (obstarané tovary, práce a služby). Zamestnanci PPA získané informácie uvádzajú do kontrolného listu, zápisu o prerokovaní výsledku kontroly na mieste a následne do správy z kontroly na mieste.

Kontrolou NKÚ SR bolo preverené vykonanie a naplnenie cieľov kontroly na mieste na 3 vybraných projektoch realizovaných v rámci výzvy č. 2010/PRV/16 (kód projektu 31EZV1001635, 31EPR1001315 a 31ETN1000708). Preverené boli dokumenty: požiadavka na vykonanie kontroly, poverenie na vykonanie kontroly na mieste, správa z kontroly na mieste a kontrolný list.

Kontroly boli vykonané na základe požiadavky odboru autorizácie podpôr na vykonanie kontroly na mieste k príslušným žiadam o platbu. Následne bolo vydané poverenie na vykonanie kontroly na mieste na základe uzatvorenej zmluvy o NFP medzi prijímateľom pomoci a PPA v rámci postupov stanovených manuálom odboru kontroly projektových podpôr a v zmysle zákona č. 543/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka, zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov. Prijímateľovi bolo zaslané oznámenie o termíne vykonania kontroly na mieste. Prijímateľ súhlasil s vykonaním kontroly na mieste v stanovenom termíne, čo potvrdil návratkou, kde aj určil svojho zástupcu povereného sprevádzaním kontrolnej skupiny. Dokumentácia kontroly na mieste obsahovala fotokópie preverených dokladov (napr. listy vlastníctva, inventárne karty, zriaďovacie protokoly pre uvedenie technologického zariadenia do prevádzky, výkazy poisťného do zdravotných a sociálnej poisťovne, účtovné doklady, zápis o odovzdaní a prevzatí stavby) zároveň so zoznamom prevzatých dokladov ku dňu kontroly.

Kontrola na mieste PPA preverila na účtovných dokladoch prijímateľa:

- či sú totožné s kópiou, resp. rovnopisom dokladov, ktoré prijímateľ predložil PPA na preplatenie pri ŽoP,
- súlad zaúčtovania účtovných dokladov so zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (správnosť vedenia účtovníctva),
- dodržiavanie povinnosti oddeleného účtovania o skutočnostiach týkajúcich sa projektu, (oddelená analytická evidencia) v účtovníctve prijímateľa,
- súlad fakturovaných prác a služieb so skutočným stavom,
- súlad uhradených výdavkov z časového hľadiska so záznamami uvedenými v stavebnom denníku,
- vysporiadanie záväzkov prijímateľa voči štátu po lehote splatnosti.

Kontrolou na mieste bolo zároveň PPA preverené, či sa predmet projektu, využíva v súlade s deklarovateľnými cieľmi projektu a podmienkami zmluvy o NFP. Fyzicky bolo overené aj dodržanie pravidiel informovania a publicity.

Kontrola na mieste stav preverovaných objektov zdokumentovala (priložená fotodokumentácia). O výsledku kontroly na mieste bol prijímateľ informovaný formou zápisu z prerokovania výsledku kontroly na mieste, ktorý potvrdil aj štatutár prijímateľa. Z kontroly bola následne vypracovaná správa z kontroly na mieste, ktorá obsahovala predpísané náležitosti identifikujúce projekt, kontrolnú skupinu, predmet, ciele a zameranie kontroly, zoznam preverených dokladov a rozsah overovania údajov, kde boli podrobne rozpísané preverované položky stavebného denníka.

Fyzickou kontrolou na mieste PPA preverila stav projektu a jeho využívanie v súlade s podmienkami zmluvy o NFP. Údaje uvedené príjemcom v žiadosti o platbu boli porovnané s dodávateľskými faktúrami a zmluvou so zhotoviteľom diela. Kontrola na mieste preverila aj súlad realizácie projektu s pravidlami pre verejné obstarávanie, preverená bola existencia cenových ponúk v rámci obstarávania predmetu projektu a súlad realizácie projektu s víťaznou ponukou. Kontrolou na mieste bolo preverené aj dodržanie stanoveného podielu nenávratného finančného príspevku, ktorý bol 50 % z celkových oprávnených výdavkov vynaložených na realizáciu projektu. V prípadoch, kde boli odborom autorizácie podpôr špecifikované oblasti, na ktoré by sa kontrola mala podrobnejšie zamerať (napr. chýbajúce krycie listy dodávateľských faktúr, chýbajúce zálohové faktúry, doklady o úhrade zdravotného a sociálneho poisteného) boli kontrolou na mieste uvedené rizikové oblasti preverené. V dvoch z preverovaných prípadov (kód projektu 31EZV1001635 a 31EPR1001315) boli kontrolou na mieste zistené nedostatky, v jednom prípade kód projektu 31ETN1000708 bola kontrola na mieste ukončená bez nedostatkov. V prípadoch kde kontrolou na mieste boli zistené nedostatky (napr. chýbajúci doklad o zápise záložného práva do Notárskeho centrálného registra záložných práv) boli stanovené termíny na ich odstránenie a PPA ich plnenie sledovala. Prijímateľ má povinnosť zriadiť (vyššie uvedené) záložné právo v prospech PPA na sumu nenávratného finančného príspevku. Záložné právo by sa uplatnilo v prípade nedodržania zmluvy o NFP zo strany prijímateľa.

Kontrolný list pre administratívnu kontrolu bol ukončený až po vysporiadaní nedostatkov a následne bola prijímateľovi vyplatená žiadosť o platbu, čo PPA preukázala výpisom z účtu štátnej pokladnice (Výdavkový účet PPA - Poľnohospodárske fondy a ŠR).

Dokladovým preverením postupu PPA pri vykonaní kontroly na mieste u 3 vybraných prijímateľov NFP z výzvy 2010/PRV/16 na činnosť výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie (bioplynové stanice) v rámci opatrenia 3.1 neboli zistené nedostatky.

Kontroly ex post

Žiadateľ bol v prípade bioplynových staníc financovaných z PRV SR 2007-2013 viazaný zmluvou o poskytnutí NFP dodržiavať zmluvné záväzky 5 rokov po jej podpise. (V ďalšom programovom období - PRV SR 2014-2020 je v nariadení Komisie (ES) č. 1303/2013 v čl. 71 uvedená podmienka 5 ročnej udržateľnosti už sprísnená na päť rokov od záverečnej platby poskytnutej prijímateľovi, záverečná platba sa realizuje na základe poslednej ŽoP.

Ex post kontrolami sa sleduje udržateľnosť projektov a overenie plnenia podmienok zmluvy o poskytnutí NFP po vyplatení poslednej ŽoP ale ešte počas trvania zmluvy o poskytnutí NFP (5 rokov od podpisu). Po ukončení zmluvy o poskytnutí NFP PPA projekty ďalej nesleduje.

Kontroly ex post vykonáva PPA na vzorke projektov, ktorá je stanovená v zmysle ustanovení čl. 29 nariadenia Komisie (ES) č. 65/2011, podľa ktorého sa kontrolami (ex post) každý kalendárny rok preverí minimálne 1 % výdavkov EPFRV (Európsky poľnohospodársky fond rozvoja vidieka) na investičné operácie, ktoré sú stále predmetom záväzkov v zmysle zmluvy o NFP a v prípade ktorých sa už uskutočnila konečná platba (vyplatená posledná ŽoP). Vzorky operácií, ktoré sa majú skontrolovať sú založené na analýzach rizík a finančných vplyvov. Časti vzoriek sa vyberú náhodne.

Cieľom ex post kontrol investičných operácií je získať uistenie o dodržiavaní záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv o poskytnutí nenávratného finančného príspevku a udržateľnosti (trvalosti) projektov aj v dlhšom časovom horizonte (počas piatich rokov od rozhodnutia riadiaceho orgánu o financovaní projektu). Rozhodnutím sa rozumie rozhodnutie o schválení žiadosti o NFP, ktorým PPA ako orgán štátnej správy príslušný na rozhodovanie o poskytovaní podpory na projekt podľa § 7 ods. 1 písm. d) zákona č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov v konaní podľa § 37 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov schvaľuje maximálnu výšku NFP.

Okrem kontroly na mieste (ktorá je vykonávaná na každom projekte) PPA na základe rizikovej analýzy a v zmysle Plánu ex post kontrol investičných operácií v rámci PRV SR 2007-2013 vykonala u dvoch bioplynových staníc aj kontrolu ex post v zmysle Článku 72 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1698/2005. Kontrolami ex post ktorých predmetom boli bioplynové stanice (kontrola ukončená 14.04.2011 a kontrola ukončená 8.11.2013) neboli zistené nezrovnalosti, prípadne porušenie zmluvy o poskytnutí NFP a boli ukončené záznamom.

3. Vyhodnotenie čerpania prostriedkov na výstavbu bioplynových staníc

Monitorovanie projektových opatrení (okrem technickej pomoci), zber a spracovanie údajov o implementácii opatrení a projektov Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013, vykonáva v rámci PPA odbor monitoringu sekcie projektových podpôr a štátnej pomoci. V kompetencii odboru monitoringu je aj spracovanie prehľadov o prijatých, schválených, vyplatených, vyradených a ukončených projektoch v členení podľa jednotlivých opatrení. Monitorovací proces pre sledovanie PRV 2007-2013 bol upravený Manuálom odboru monitoringu, sekcie projektových podpôr a štátnej pomoci pre PRV 2007-2013. (ďalej aj „Manuál OM pre PRV 07-13“).

Na základe údajov odboru monitoringu PPA boli na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie (bioplynové stanice) z opatrenia 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013 vyhlásené dve výzvy na prijímanie žiadostí o NFP výzva 2008/PRV/08 a výzva 2010/PRV/16.

Výzva 2008/PRV/08 bola zverejnená 02.07.2008. V rámci uvedenej výzvy bolo prijatých 9 žiadostí o NFP, na základe ktorých bolo následne uzatvorených 7 zmlúv na poskytnutie NFP. Na zmluvnom základe bolo realizovaných a ukončených 7 projektov a vyplatená celková suma NFP 8 884 179,82 eur. Dve žiadosti o NFP neboli realizované z dôvodu zániku zmluvy,

v uvedených prípadoch žiadateľ nepredložil ŽoP v stanovenom termíne (do 3 rokov od podpisu zmluvy). Rozpočet NFP v prípade uvedenej výzvy bol stanovený kumulatívne pre celé opatrenie 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam vo výške 13 160 000 eur. Uvedená suma teda zahŕňala výzvu 2008/PRV/08 a zároveň aj výzvu 2008/PRV/07, ktorej predmetom nebola výstavba bioplynových staníc. Výzva 2008/PRV/07 bola zameraná napríklad na:

- výstavbu, rekonštrukcia a modernizácia rekreačných a ubytovacích zariadení,
- rekonštrukciu existujúcich poľnohospodárskych objektov (ktoré stratili svoj pôvodný účel) na agroturistické objekty,
- výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu areálov vytvárajúcich podmienky na rozvoj rekreačných a relaxačných činností (turistické chodníky, jazdectvo, rybárstvo, poľovníctvo, plnárstvo, cykloturistika, vodné športy, zimné športy, sauna, bazén, detské ihrisko a pod.

Druhá výzva na činnosť výstavba, rekonštrukcia a modernizácia výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie (bioplynové stanice) v rámci opatrenia 3.1 bola vyhlásená v roku 2010 s číslom výzvy 2010/PRV/16 s termínom prijímania žiadostí od 06.04.2010 do 23.04.2010. Uvedená výzva bola zverejnená 23.03.2010. V rámci uvedenej výzvy bol limit finančných prostriedkov NFP stanovený na hodnotu 25 000 000 eur. V rámci výzvy 2010/PRV/16 bolo prijatých 36 žiadostí o NFP, na základe ktorých bolo následne uzatvorených 12 zmlúv na poskytnutie NFP. Na zmluvnom základe bolo k 30.06.2015 realizovaných a ukončených 11 projektov. Jeden projekt ešte nebol ukončený, nakoľko prebiehal proces vysporiadania záverečnej žiadosti o platbu.

V rámci výzvy 2010/PRV/16 bola k 30.06.2015 vyplatená celková suma NFP 14 979 348,46 eur. Schválený NFP k 30.06.2015 bol 16 824 208,43 eur. V danej výzve bolo vyradených 24 žiadostí resp. projektov v nasledovnej štruktúre: 14 žiadostí o NFP nebolo realizovaných z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov pre dané opatrenie (v termíne posudzovania žiadosti o NFP), 5 z dôvodu nekompletnosti žiadosti, 2 zmluvy boli ukončené pre zánik žiadateľa (vstupom konečného prijímateľa do likvidácie v súlade s ustanovením zmluvy o NFP čl. XII. ods.8 zanikajú práva a záväzky zmluvy), ďalšia zmluva bola ukončená dohodou zmluvných strán (v zmysle čl. XII ods. 3, pís. a) zmluvy o NFP je možné ukončiť zmluvu dohodou počas doby jej trvania po vysporiadaní vzájomných finančných záväzkov zmluvných strán, prípadne pred ich vyplatením), v jednom prípade žiadateľ nesplnil podmienky oprávnenosti a jedna zmluva zanikla z dôvodu nepodania žiadosti o platbu.

K 30.06.2015 bolo na opatrenie 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľn. činnostiam - iba bioplynové stanice (spolu na výzvu 2008/PRV/08 a výzvu 2010/PRV/16) prijatých 45 žiadostí o nenávratný finančný príspevok. Celková výška žiadaného nenávratného finančného príspevku bola vo výške 64 170 910 eur.

K 30.06.2015 bolo 19 schválených projektov pre výstavbu, rekonštrukciu a modernizácia výrobných objektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie (bioplynové stanice). Objem schválených nenávratných finančných prostriedkov je vo výške 25 791 791 eur. Z 19 schválených projektov bolo už 18 ukončených, pričom výška vyplateného nenávratného príspevku je v sume 23 863 528,28 eur.

Aj keď cieľom uvedeného opatrenia (3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam - iba bioplynové stanice) je znižovanie závislosti vidieckeho obyvateľstva od poľnohospodárskej prvovýroby, rozvoj podnikateľských aktivít na vidieku a vytváranie nových pracovných príležitostí ktoré priamo nesúvisia s poľnohospodárskou prvovýrobou (k 30.06.2015 bolo prostredníctvom bioplynových staníc vytvorených 44 hrubých pracovných miest – nové pracovné miesta v podniku) zároveň implementácia uvedeného opatrenia prispieva aj k naplneniu cieľov Koncepcie energetickej efektívnosti SR, v zmysle ktorej má SR povinnosť dosiahnuť v roku 2020 využívanie OZE v pomere ku hrubej konečnej energetickej spotrebe na úrovni 14 %.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Kontrolovanému subjektu bol ponechaný výtlačok č. 2 záznamu o výsledku kontroly.
Kontrolovaný subjekt potvrdzuje, že kontrolná skupina NKÚ SR vrátila všetky zapožičané doklady.

Záznam o výsledku kontroly vypracovali dňa 07.08.2015

Ing. Tibor Škula
vedúci kontrolnej skupiny

Ing. Marcel Kleščinský
člen kontrolnej skupiny

S obsahom záznamu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa

MVDr. Stanislav Grobár
generálny riaditeľ PPA